

Der er brug for en jordreform

Flere steder i landet arbejdes der på at få byttet jorder og sikre mod oversvømmelser. Men det er kun i lille skala og langt fra nok.

REGN

MARIA REUMERT GJERDING, PRÆSIDENT, DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING
MARTIN MERRILD, FORMAND, LANDBRUG & FØDEVARER

DET ER EN advarsel, så det plasker: I ugevis har regnen stået ned og lagt byer, veje og marker under vand. Store værdier er gået tabt. Boligejere og borgere har kæmpet. Det er triste historier. Nu kigger alle mod Christiansborg og regeringen for at se handling.

Det gør vi også i Landbrug & Fødevarer og i Danmarks Naturfredningsforening. I 2018 gav vi sammen en indstilling til det udvalg, der dengang kiggede på en ny vandløbslov - blandt andet fordi den nuværende ikke tager højde for de klimaforandringer, vi desværre nu oplever.

Der er brug for en ny lov og en ny vandløbsforvaltning, der kan rumme både klimaforandringer, afvanding, natur, vandmiljø og lodsejerne. Og kommunerne skal i langt højere grad samarbejde om helhedsplaner for de store vandløbssystemer.

Men en bedre vandløbsforvaltning gør det langt fra alene. Der er også stort behov for, at vi får tilpasset vores brug af landskaberne til en tid med mere nedbør og mere voldsom nedbør. Hvis det skal lykkes, har vi brug for en jordreform, der går ud på, at de arealer, der ligger tæt på vandløbene, tages ud af den intensive produktion.

Nogle steder skal de marginale jorder eller lavbundsarealer overgå til mere ekstensiv drift - det vil sige græs og høstet - andre steder skal de tages helt ud af landbrugsproduktionen og overgå til naturen. Landmænd, der deltager, skal naturligvis erstattes for deres værditab, f.eks. ved at få andre mere dyrknings sikre arealer i bytte.

Netop lavbundsarealerne er oftest også dem, der oversvømmes, når åen går over sine bredder, når grundvandet står højt på marken, og når regnen siler ned i ugevis. Vores forslag handler om gennem frivillige aftaler at tage 100.000 hektar lavbundsarealer ud af den intensive landbrugsproduktion. Det svarer til hele Falsters areal gange to.

Mere natur, bedre vandmiljø, større dyrknings sikkerhed vil på alle måder være en kæmpegevinst. Det vil øge landmændenes dyrknings sikkerhed, når jordopkøb og jordbytte har sikret, at de marker, der dyrkes, ikke ligger i farezonen for oversvømmelser.

De lavtliggende jorder vil også kunne holde på vandet oppe i vandløbssystemet, så det kun langsomt frigives nedstrøms, så oversvømmelserne i hele åsystemet kan reduceres. Det er jo i sig selv en indlysende gevinst. Men samtidig er lige præcis disse jorder særligt kulstofholdige, og det ansås, at selv om de lavtliggende jorde blot udgør lidt under 3 procent af den dyrkede jord i Danmark, står de alligevel for omkring 10 procent af landbrugets udledning af drivhusgasser.

Et udtag vil altså også gavne hele Danmarks samlede CO₂-regnskab. Samtidig vil jorderne langs vandløbene være med til at binde naturen sammen og give den mere plads. Og dermed sætter vi også ind med noget af løsningen på en anden fælles målsætning: at vende naturens nedgang og stoppe tabet af biodiversitet. Og ikke nok med det. Gennemføres vores forslag, vil jorderne fungere som buffere mellem den dyrkede mark og vandmiljøet. Dermed reduceres tabet af næringsstoffer som kvælstof og fosfor til vandmiljøet.

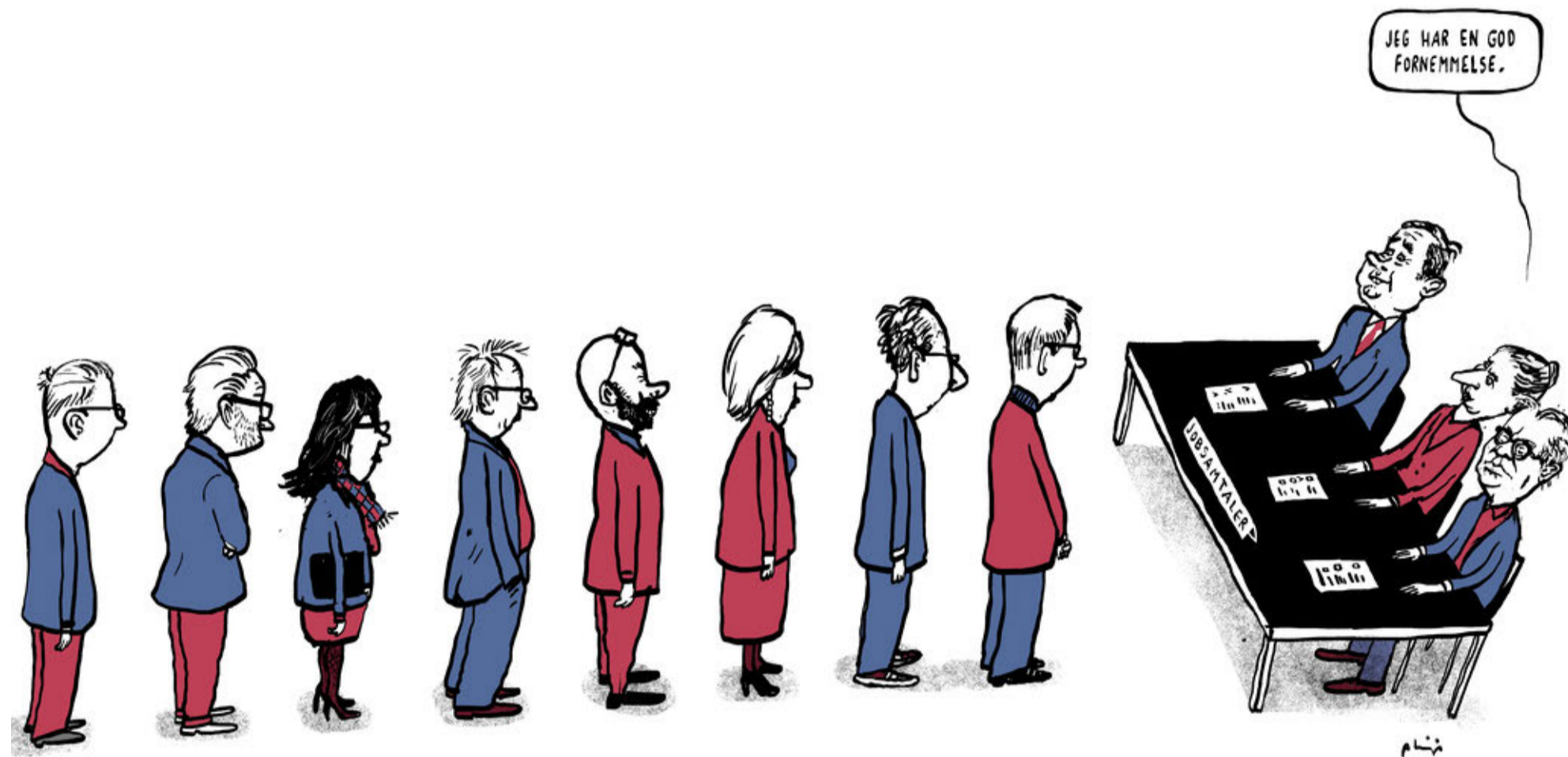
Det koster naturligvis. Men det koster endnu mere ikke at handle, og samlet set er der god økonomi i vores forslag, fordi det bærer en række solide løsninger på flere store udfordringer: landmændenes dyrknings sikkerhed, reduktion af klimagasser, klimatilpasning, reduceret kvælstofudledning og mere natur både til rekreativ glæde for de lokale samfund, såvel som for naturens egen skyld.

FLERE STEDER I landet arbejdes der allerede nu på at få byttet jorder og sikre mod oversvømmelser i byerne. Men det er stadig kun i lille skala og langt fra nok. Vi bakker derfor op bag f.eks. Esbjergs borgmester, venstremanden Jesper Frost Rasmussen, når han efterlyser et langt højere politisk tempo, når det gælder en jordreform.

»Klimaforandringerne sker nu og her, og vores muligheder for tilpasning skal skabes nu«, skriver borgmesteren til netavisen Altinget. Regeringen har afsat foreløbig 2 milliarder kroner til jordfordeling over de næste fem år, men der skal mere til. Det er en opgave, som vi håber, mange parter vil have stor interesse i at løfte i fællesskab: Det gælder både staten, kommunerne, såvel som forsynings selskaberne og forsikringsbranchen.

Vi minder også om, at statsminister Mette Frederiksen før folketingsvalget lovede en storstilet jordreform, netop fordi den kaster så mange goder af sig. Kære Mette, det er tid til at indfri det løfte. For det er nu, der skal handles.

Baggrundstjek

Socialdemokratiet skal have ny pressechef. Tegning: Philip Ytounel

Er side 9-pigen den eneste kvinde i din avis?

SIGNATUR
SUSAN KNORRENBORG

Så kunne det være, du selv skulle skrive et debatindlæg, kvinde.

Kvinderne glimrer ved deres fravær på Danmarks debatsider, konkluderer en ny undersøgelse fra Cevea. Tænk tanken har fintalt, hvad der gemmer sig mellem benene på dagbladens debattører og er kommet frem til, at kun 28 pct. af debatindlæggene i de landsdækkende aviser skrives af kvinder. Redaktørerne må være deres ansvar for ligestillingen bevidst, mener tænketanken.

Jeg kan berolige Cevea-folkene med, at de ikke er de eneste, der tæller. På Politikens debatredaktion gør vi det på daglig basis. Det gør vores ledelse også. For nylig indførte den sågar en tavle, der løbende optæller kvindelige kilder, og det er nærmest umuligt at hente en kop kaffe uden at skulle passere skammens alter. Det er nemlig sin sag at få damer i avi-

sen. Langt færre kvinder end mænd sender indlæg ind, og når man opfordrer dem til at blande sig i debatten, nøler de langt mere end mænd.

SELV KVINDELIGE EKSPERTER, der bruger vanvittigt mange timer på at forske i deres felt, minder mere om Ivebak end Jonathan Løvehjerte. Det er ikke rigtig deres emne, kan jeg nok forstå. Faktisk ved de ikke rigtig noget. Men de har en kollega længere nede ad forskergangen (sjovt nok altid en mand), der er meget bedre og meget dygtigere, end de selv er. Vil jeg ikke ha' hans direkte nummer?

Sjovt nok går de ikke af vejen for bagefter at brokke sig over ikke at få plads i debatten. F.eks. blev jeg engang ringet op af en sur skoleforskerkvinde, der var vred over, at medierne altid brugte professor Niels Egelund som kilde, for der var jo så mange andre vigtige pointer end hans. Jeg mindede hende om, at jeg netop var havnet i hendes private kontaktede skrivelser. Jeg gentagne gange havde ringet og opfordret hende til at deltage. Hun havde afvist.

Kvinder behøver ikke være eksperter for at lide af de-lukkede-mundesyndrom. Også når det gælder debatindlæg, der tager udgangspunkt i skribentens egne erfaringer, dukker mønstret frem. Da jeg for et par år siden kontaktede skribenter til en serie, der handlede om, hvordan forskellige generationer oplevede verden, var det stort set umuligt at få

“ På et tidspunkt rammer ens bryster tastaturet, og så er det svært at skrive. Jeg har bemærket, at mænd ikke lider af det problem

ældre kvindelige skribenter til at stille op. Som en af dem sagde: »På et tidspunkt rammer ens bryster tastaturet, og så er det svært at skrive«. Jeg har bemærket, at mænd ikke lider af det problem.

NÅR KVINDER ENDELIG deltager i debatten, er der alt for mange af dem, der trækker sig hurtigt igen. Da Politikens debatredaktion ved årsskiftet besluttede sig for at genbesøge de største debatter i 10'erne og interviewe skribenterne, der havde sat gang i dem, var det voldsomt svært at få de kvindelige skribenter til at stille op. 'Jeg blev frygteligt udskaftet', sagde en. 'Jeg er ved at skifte navn, fordi alle bliver ved med at forbinde mig med et indlæg, jeg skrev for flere år siden', sagde en anden.

Undersøgelser viser, at de ikke er alene med den oplevelse. Kvindelige debattører bliver svinet voldsommere til end mandlige, når de stikker næsen frem. Men problemet går ikke over, fordi vi holder kæft. Jo færre kvinder, der skriver, desto flere kræfter kan internettets mørke bruge på at klemme luften ud af dem, der vover pelsen.

Jeg forstår godt trangen til at holde sig i baggrunden. Jeg har selv spillet kvindereollen i rolleheftet, når en journalist har bedt mig stille op i den offentlige debat. F.eks. blev jeg engang inviteret i Deadline for at tale om debatåret, der var gået. Jeg undskyldte mig med, at det jo var jul lige om lidt, og at jeg vist var langt fra et tv-

studie. Der var nok også andre, der vidste langt mere om emnet end jeg?

Jeg gav journalisten en kanalrundfart i kontaktlisten på min telefon og foreslog et par mandlige redaktører fra min avis. Han opgav at overtale mig, da jeg fremturerede med, at det var mig, der skulle lave stegte sild til weekendens julefrokost. »Er du klar over, hvor svært det er at få dem til at smage af jul?«, spurgte jeg. Han afsluttede samtalen.

Sandheden var, at jeg ikke turde stille op. Da jeg havde lagt røret på, følte jeg mig som Ivebak.

Siden da har jeg fundet en genvej til en anelse mere løvehjerte. Jeg forestiller mig, at jeg er Politikens kronikredaktør Marcus Rubin, der aldrig siger nej til en god debat. Jeg lever mig fuldt ind i rollen. Tager læderjakke på, køber en bøtte skyr til overpris i Emmery's og spiser den, mens jeg med lys og hurtig stemme brokker mig over, at den smager af selvhad. Jeg bemærker mig hans frygtløshed, ved at gå som ham, og sætter kurs mod tastene. Når jeg bagefter bliver svinet til af sure læsere og fornærmede ministre og deres pressehær, så spiser jeg lidt mere skyr og fortsætter.

For det duer ikke at trække sig. Som enhver revolutionær ved: Hvis en kvinde går over for rodt, bliver hun kørt ned. Hvis 100 går over for rodt, standser bilerne. Det er tid til at standse nogle biler, damer. Debatsiderne er åbne.

susan.knorrenborg@pol.dk

Læge og patient forstår ofte ikke hinanden

KOMMUNIKATION

DARIA SCHWALBE, PH.D., POSTDOC, SDU

'JA' KAN BETYDE 'ved ikke', når en grønlandsk patient svarer en dansk læge. Omvendt kan et nej fra lægen høres som et ja eller måske eller slet ikke høres af patienten. Vores sundhedspersonale skal uddannes i patientcentreret kommunikation, så forskellene i vores sprogkultur indtænkes i praksis og understøtter patientcentreret kommunikation.

ORD ER ORD - og så alligevel ikke. Alt for mange patienter oplever, at de bliver overset, i bedste fald, eller fejlbehandlet, i værste fald, når de skal behandles. Cirka

halvdelen af fejlene i sundhedsvæsenet skyldes dårlig kommunikation og mangel på et fælles sprog mellem lægen, sygeplejersken og patienten. Det er derfor helt afgørende, at alt sundhedspersonale får de nødvendige kommunikative udfordringer vokser i takt med landets stadig større mangfoldighed. Det handler ikke kun om en evne til at kommunikere tydeligt til de mennesker, men i høj grad også om en forståelse for sin egen og patientens sprogkultur og kontekst.

Problemet er åbenlyst størst, når det handler om patienter med et andet modersmål end dansk, og som har et andet sprogligt normset. Men generelt er der mange patienter, som har svært ved at forstå kommunikationen fra læger og andet sundhedspersonale. Et er, at en

“ Cirka halvdelen af fejlene i sundhedsvæsenet skyldes dårlig kommunikation og mangel på et fælles sprog mellem lægen, sygeplejersken og patienten

patient taler dansk og forstår ordene, men noget helt andet er, om patienten i virkeligheden forstår, hvad en læge siger. Og omvendt, er det, som patienten svarer, egentlig et svar på spørgsmålet?

ET IGANGVÆRENDE projekt på Syddansk Universitet i samarbejde med Odense Universitetshospital peger entydigt på, at man igennem et målrettet systematisk træningsforløb, som sætter fokus på samarbejde og patientkommunikation, kan styrke sundhedspersonalets kommunikative færdigheder og sundhedsfagligt samarbejde omkring patienter. Det kan styrke lægernes faglighed og præcision i behandlingen og dermed bidrage til udviklingen af en bedre klinisk praksis. Desuden kan det mindske den voksende ulighed i sundhedsvæse-

net. Af samme årsag er mit budskab også utvetydigt klart: Sundhedspersonalet skal uddannes i patientcentreret kommunikation.

Sundhedspersonalet skal lære at kommunikere frem for blot at informere, og de skal også lære at inddrage patienter og pårørende mere konkret i behandlingsforløb. Ulighed i sundhedsvæsenet handler altså ikke kun, som vi lidt fortærsket går og tror, om den socioøkonomiske forskel mellem mennesker. Det handler om kommunikation og den særlige sprogkultur, som hersker på de danske hospitaler.

Mange taler om at bryde med den stige ulighed i sundhed - et godt sted at starte er at sikre, at lægen forstår patienten, og at patienten forstår det budskab, lægen kommer med.